

A Közbeszerzési Döntőbizottság tájékoztatója az ügyfélképesség megítélésével kapcsolatban

1. Bevezetés

A Közbeszerzési Döntőbizottság (a továbbiakban: Döntőbizottság) jogorvoslati eljárása a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 149. § (1) bekezdése szerinti jogorvoslati kérelemre, illetve a Kbt. 152. § (1) bekezdésében nevesített szervezetek, személyek hivatalbóli kezdeményezésére indulhat meg. A Döntőbizottság eljárására az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) rendelkezéseit kell alkalmazni a Kbt., valamint a Kbt. felhatalmazása alapján alkotott végrehajtási rendelet kiegészítő vagy eltérő rendelkezéseinek figyelembevételével.

A Döntőbizottság által lefolytatott jogorvoslati eljárás célja, hogy határozatban érdemi döntés kerüljön meghozatalra a jogorvoslati kérelemben vélelmezett jogsértés tárgyában. Ennek azonban előfeltétele, hogy valamennyi, a Kbt.-ben és az Ákr.-ben rögzített eljárásjogi kritérium teljesüljön. A jogorvoslati eljárás csak akkor indítható meg, illetve a megindítást követően csak akkor hozható érdemi határozat, amennyiben valamennyi eljárásjogi feltétel teljesül, ellenkező esetben a Döntőbizottság eljárásjogi akadály miatt a jogorvoslati kérelmet visszautasítja, vagy az eljárást megszünteti.

A Döntőbizottságnak minden esetben hivatalból kell vizsgálnia az eljárásjogi feltételek meglétét, így azt, hogy a kérelem előterjesztése nem ütközik-e valamely eljárásjogi akadályba, fennáll-e pl. a hatáskör, illetve az ügyfélképesség hiánya, az elkészttség, vagy éppen az ítélt dolog.

Ezen eljárásjogi feltételek között sem a Kbt., sem az Ákr. nem állít fel fontossági sorrendet, de nem vitathatóan az eljárásjogi kérdések között kiemelt figyelmet kell fordítani az ügyfélképességre.

Jelen tájékoztató összefoglalja az ügyfélképesség eljárásjogi természetét, bemutatva annak jogi szabályozását, az abból levezethető fogalmát, és az ide vonatkozó joggyakorlatot.

2. Uniós és magyar jogszabályi háttér

Az uniós – és hazánk európai uniós státuszából következően a magyar – szabályozás alapvető rendelkezése a 89/665/EGK és a 92/13/EGK tanácsi irányelvnek a közbeszerzési szerződések odaítélésére vonatkozó jogorvoslati eljárások hatékonyságának javítása tekintetében történő módosításáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2007/66/EK irányelv (a továbbiakban: jogorvoslati irányelv) 1. cikkének 3. pontja, mely szerint a jogorvoslati eljárás igénybevételét legalább azon személyek számára lehetővé kell tenni, akiknek érdekében áll vagy állt egy adott szerződés elnyerése, és akiknek az állítólagos jogsértés érdeksérelmet okozott vagy ennek kockázata fennáll.

A Kbt. 148. § (2) bekezdése meghatározza azt a személyi kört, amelyek/akik kérelmet nyújthatnak be. Ebbe a körbe tartozik az ajánlatkérő, az ajánlattevő, közös ajánlattétel esetén bármelyik ajánlattevő, a részvételre jelentkező, közös részvételi jelentkezés esetén bármelyik részvételre jelentkező vagy az egyéb érdekelt.

Ezen személyi körnek a fent kifejtettek szerint ügyfélképeséggel kell rendelkeznie a jogorvoslati eljárásban, hogy a kérelmét a Döntőbizottság érdemben elbírálja. A kérelmező akkor rendelkezik ügyfélképeséggel az adott jogorvoslati eljárásban, azaz akkor nyújthat be kérelmet, ha jogát vagy jogos érdekét a Kbt.-be ütköző tevékenység vagy mulasztás sérti vagy veszélyezteti.

A Kbt. jogalkotói indokolása szerint „a jog vagy jogos érdek sértésének vagy veszélyeztetésének azonban a bírói gyakorlat alapján kellően közvetlennek kell lennie ahhoz, hogy a kérelem benyújtásának jogát megalapozza. Csak azok a személyek nyújthatnak be jogorvoslati kérelmet, akiknek jog- vagy érdeksérele közvetlenül kimutatható a vitatott közbeszerzéssel összefüggésben.” A Kbt. indokolása azt is kimondja, hogy „nemcsak az egyéb érdekeltnek kell az érdekelttségét bizonyítania, hanem az ajánlattevőként (részvételre jelentkezőként) jogorvoslati kérelmet előterjesztőnek is: az ajánlattevő (részvételre jelentkező) is csak akkor nyújthat be jogorvoslati kérelmet, amennyiben közvetlenül kimutatható valamilyen jog- vagy érdeksérele a vitatott közbeszerzési eljárással kapcsolatban.”

Az Ákr. ügyfélfogalma a Kbt. meghatározásához képest a személyi kör tekintetében általánosabb, míg a jogi érdek vonatkozásában konkrétabb, ugyanis az Ákr. 10. § (1) bekezdése szerint ügyfél az a természetes vagy jogi személy, egyéb szervezet, akinek (amelynek) jogát vagy jogos érdekét az ügy közvetlenül érinti, akire (amelyre) nézve a hatósági nyilvántartás adatot tartalmaz, vagy akit (amelyet) hatósági ellenőrzés alá vontak.

3. Az ügyfélképeség fogalma

Az előzőekben ismertetett eljárásjogi alapvetések és jogszabályi rendelkezések alapján a Döntőbizottság előtti jogorvoslati eljárásban az ügyfélképeség ismérvei az alábbiak szerint azonosíthatók:

- a jogorvoslati eljárás megindítását megalapozó két beadvány közül csak az egyik: a kérelem,
- alanya: a kérelmező,
- a kérelem célja: a közbeszerzési szerződés elnyerése,
- a kérelem benyújtásához szükséges minősített érdek: a közvetlen jog- vagy jogos érdeksérelem.

Hangsúlyozandó, hogy az **ügyfélképeség** fogalmát sem a Kbt., sem az Ákr. nem tartalmazza, azonban az a fent vázolt ismérvek alapján úgy határozható meg, hogy **a közbeszerzési szerződést elnyerni kívánó ügyfélnek a jogorvoslati kérelem benyújtásához fűződő közvetlen jog- vagy érdeksérele.**

4. Az irányadó joggyakorlat

A következőkben az egyes – egymással szoros összefüggésben álló, a gyakorlatban sokszor szét nem választható – fogalmi ismérvekre vonatkozó döntőbizottsági és bírósági joggyakorlat kerül bemutatásra.

4.1. A kérelemmel elérni kívánt cél és a jog- vagy érdeksérelem közvetlensége

A Döntőbizottság a D.59/12/2019. számú határozatában kimondta, hogy „az ügyfélképeség kérdését a kérelmező személye tekintetében kell vizsgálni, a kérelmező köteles az ügyfélképeségét megfelelően igazolni. A törvény a jogos érdeksérelel szenvedettek, veszélyeztetettek számára biztosítja a jogorvoslati jogot. A kérelmező nem jogosult ebből

következően más személyek helyett, illetve érdekében benyújtani a jogorvoslati kérelmet, érdekérvényesítést végezni, hanem a kérelmezőnek a saját maga oldalán kell a jogorvoslati eljárásban a közvetlen érintettségét igazolnia. A jogi érdekeltséget, az ügyfélképességet minden egyes esetben a konkrét közbeszerzési eljárás tekintetében az állított jogsértések (kérelmi elemek) vonatkozásában kell vizsgálni.

Az e körben irányadó bírósági gyakorlat szerint a közvetlen jog-, illetve érdeksérelem az adott ügyben vizsgált oksági összefüggések feltárásának eredménye kell, legyen. (Fővárosi Ítélet tábla 3.Kf.27.566/2010/6., 3.Kf.27.246/2011/3.)”

Ahogy a fentiekben is hangsúlyozásra került, az ügyfélképesség minden esetben vizsgálandó, önmagában az a tény sem alapozza meg automatikusan az ügyfélképességet, ha az ajánlattevő ajánlatot nyújtott be az adott közbeszerzési eljárásban. Amennyiben a kérelmező jogorvoslati kérelmében a nyertes ajánlat érvényességét támadja, viszont nem kifogásolja a saját ajánlata érvénytelenné nyilvánítását, az ügyfélképessége nem állhat fenn.

E körben a Kúria, mint másodfokú bíróság a Kf.III.37.835/2019/4. számú döntése [26] pontjában rögzítette, hogy „A Kbt. indokolása – függetlenül a korábbi időszakban hatályos Kbt. hasonló megfogalmazásától – egyértelműen rögzíti, hogy nemcsak az egyéb érdekeltnek kell az érdekeltségét bizonyítania, hanem az ajánlattevőként jogorvoslati kérelmet előterjesztőnek is. Az ajánlattevő is csak akkor nyújthat be jogorvoslati kérelmet, ha közvetlenül kimutatható valamilyen jog- vagy érdekséreleme a vitatott közbeszerzési eljárással kapcsolatban. Ezen egyértelmű jogalkotói célra figyelemmel tehát a jogorvoslati kérelmet előterjesztő ajánlattevő esetében is vizsgálni kell, hogy az általa állított jogsértés közvetlenül sérti-e vagy veszélyezteteti-e jogát vagy jogos érdekét”. Az ítélet kimondta azt is, hogy „[27] Minden ajánlattevő érdeke, hogy az ajánlatkérő az ajánlatokat jogszerűen bírálja el, ez az általános elvárás azonban még nem teremti meg a közvetlenül kimutatható jog vagy érdeksérelemlét a közbeszerzési eljárással kapcsolatban. Nem alapozza meg a kérelmezői státuszt, ha – figyelemmel az Irányelvben foglaltakra is – az ajánlattevő a jogsértés megállapítása esetén sem kerül kedvezőbb helyzetbe. Az eljárás eredménytelensége esetére feltételezett újabb közbeszerzési eljárás megindítása egy olyan jövőbeni, bizonytalan szempont, amely nem igazolja, hogy a jogsértés megállapítása az ajánlattevő jogi helyzetét pozitívan befolyásolná. Márpedig jogorvoslati kérelmet csak az terjeszthet elő, akinek a jogorvoslati kérelemmel elérni kívánt cél teljesülése esetén, azaz a jogszabályoknak megfelelő elbírálás esetén reális esélye lenne az adott közbeszerzési szerződés elnyerésére.”

Az ítélet ezen utóbbi pontja alapján a Döntőbizottság döntéseiben általános érvennyel képviseli a közbeszerzési eljárás eredménytelenségére és új eljárás kiírására alapított ügyfélképesség kapcsán azt az álláspontot, hogy az, hogy az ajánlatkérő újabb közbeszerzési eljárást indít-e, és hogy azon a kérelmező ajánlattevőként indul-e, illetve az új közbeszerzési eljárásban való esetleges nyertessége az ügyfélképesség szempontjából bizonytalan jövőbeli eseménynek minősül, így az semmiképpen nem tekinthető kellően közvetlen érdeknek a tárgyi közbeszerzési eljárás tekintetében.

Az ítélet [28] pontja szerint „Az érvénytelen ajánlatot benyújtó ajánlattevő, ha elfogadja ajánlatának érvénytelenné nyilvánításáról szóló döntést, akkor általában nem tudja a Kbt.-ben előírt közvetlen jog vagy érdeksérelemlét valószínűsíteni, hiszen bármi is lenne a közbeszerzési eljárás kimenetele, ő előnyösebb helyzetbe nem kerülne, a nyeresre nem lenne esélye.”

A Kúria a döntés elvi tartalmaként – az ügyfélképesség fenti fogalom-meghatározását megerősítve – kimondta, hogy

„[34] Az ajánlattevő a Közbeszerzési Döntőbizottsághoz jogorvoslati kérelmet akkor nyújthat be, ha bizonyítja, hogy közvetlenül kimutatható jog- vagy érdeksérelemléme van a támadott

közbeszerzési eljárással kapcsolatban.

[35] A jog- vagy érdeksérelem akkor közvetlen, ha jogsértés megállapítása esetén az ajánlattevőnek az adott közbeszerzési eljárásban reális esélye lenne a szerződés elnyerésére.”

A következő jogeset azt mutatja be, hogy a fenti általános alapvetés sem minden esetben irányadó, ilyen például az ügyfélképeség fordított bírálat esetén történő megítélése.

A D.403/27/2023. számú határozat tényállása szerint az ajánlatkérő és a nyertes ajánlattevő, mint I. r. egyéb érdekelt az állított jogsértésekkel kapcsolatban a kérelmező közvetlen jog- vagy jogos érdeksérelmét arra tekintettel vitatta, hogy a kérelmezőnek az I. r. egyéb érdekelt ajánlatának érvénytelensége esetén sincs reális esélye a szerződéskötésre, mivel a harmadik legkedvezőbb ajánlatot tette, így az értékelési sorrendben van még az övénel kedvezőbb ajánlat (a II. r. egyéb érdekelt ajánlata), azonban annak érvényességét a kérelmező nem vitatta.

A fenti kúriai ítélet alapján is rögzült joggyakorlat szerint a jogos érdek fennállásához az szükséges, hogy a jogorvoslati kérelemmel elérni kívánt cél révén az ajánlattevő a közbeszerzési versenyben kedvezőbb helyzetbe kerülhessen. A Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérő az ajánlatok értékelését ugyan elvégezte, de kizárólag az I. r. egyéb érdekelt ajánlatát bírálta el teljes körűen a Kbt. 81. § (4)-(5) bekezdése szerinti fordított bírálat alkalmazására tekintettel. Az ajánlatkérő nem döntött sem a kérelmező, sem a II. r. egyéb érdekelt ajánlatának érvényességéről vagy érvénytelenségéről. Ennélfogva nincs a közbeszerzési eljárásban olyan ajánlatkérői döntés a II. r. egyéb érdekelt ajánlat bírálatáról, amelynek jogszerűségét a kérelmező a jelen jogorvoslati eljárásban joghatályosan támadhatta volna.

E körben a Fővárosi Törvényszék iránymutató jogi állásfoglalást tett a 103.K.705.499/2021/23. számú ítéletében, amelynek [20] pontjában rámutatott arra, hogy „jelentőséggel bíró körülmények nem csupán az ajánlatkérői döntések, hanem az egyes döntési pontok bekövetkezésének időbelisége is; és a jövőbeni döntési helyzetek bekövetkezésének, mikénti kimenetelének nem lehet jelentősége az attól korábbi időpontban vizsgálandó jogorvoslati jog érvényesíthetősége idején”.

A fentiekre tekintettel a Döntőbizottság megállapította, hogy ajánlatkérői döntés hiányában a jogorvoslati eljárásban nem vizsgálható az érvényesség, másfelől a jelen helyzetben az I. r. egyéb érdekelt ajánlatával összefüggésben előterjesztett kérelem érdemi elbírálhatóságához szükséges jogorvoslati jog igazolásához, a kérelmező jogorvoslati jogának gyakorlásához szükségtelen az el nem bírált ajánlatok vizsgálata. Kétségtelen, hogy a kérelmező kedvezőbb helyzetbe kerül, ha – a kérelem pozitív elbírálása esetén – az érvényes ajánlatok közül kikerül az I. r. egyéb érdekelt ajánlata. Ez az ügy tényállási elemeiből fakadóan közvetlen, és nem közvetett jogos érdeknek minősül, függetlenül attól, hogy a kérelmező csak egy lépcsőfokot léphet az ügy megnyerésével, és nem egyből juthat szerződéskötési pozícióba, mivel kedvezőbb helyzetbe kerülhet, és van reális esélye a szerződés elnyerésére.

A Fővárosi Törvényszék a 104.K.702.284/2021/12. számú ítéletében – a fenti joggyakorlati elvek összefoglalása mellett – hivatkozott az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB néhány, az ügyfélképeség megítélése tekintetében irányadó ítéletére. A döntés egyebek mellett a következőket rögzíti:

„[20] A bíróság rámutat, hogy az ügyféli minőség nem azonos a Kbt. 148. § (2) bekezdése szerinti ügyfélképeséggel, amely azt rögzíti, hogy ki élhet érdemi jogorvoslati kérelemmel. Az ügyfélképeség, mint a közbeszerzési jogban a Kbt. által megteremtett speciális fogalom, szűkebb személyi kört jelent az Ákr. szerinti – az eljárásban egyébként résztvevő – ügyfelek körénél. A Kbt. 148. §-ához fűzött miniszteri indokolás egyértelművé teszi, hogy nemcsak az egyéb érdekeltnek kell a közvetlen jogos érdekelttségét bizonyítania, hanem az ajánlattevő is

csak akkor nyújthat be jogorvoslati kérelmet, amennyiben közvetlenül kimutatható valamilyen jog- vagy érdeksérelem a vitatott közbeszerzési eljárással kapcsolatban. A Kúria a Kf.III.37.835/2019/4. számú ítéletének [25] bekezdésében erre tekintettel rögzítette, hogy a korábbi szabályozáson alapuló joggyakorlatot a Kbt. hatálya alá tartozó ügyekben már nem tartja irányadónak. A miniszteri indokolás utal arra is, hogy a jog, illetve jogos érdek sérelmének vagy veszélyeztetésének a bírói gyakorlat alapján kellően közvetlennek kell lennie ahhoz, hogy a kérelem benyújtásának jogát megalapozza. Csak azok a személyek nyújthatnak be jogorvoslati kérelmet, akiknek jog- vagy érdeksérelem közvetlenül kimutatható a vitatott közbeszerzéssel összefüggésben.

[21] A bíróság kiemeli, hogy a hazai bírósági joggyakorlat igazodik a ... jogorvoslati irányelv 1. cikke által támasztott feltételekhez, azaz egyrészt megköveteli, hogy a közvetlen jog-, illetve érdeksérelem mindig a kérelmező saját személyével összefüggő és kellően konkrét legyen – amely az ügy egyedi sajátosságai alapján feltárt oksági összefüggések eredményeként határozható meg –, másrészt a szerződés elnyeréséhez fűződő érdek meglétéhez a kérelmező nyeresre való esélyének fenn kell állnia. A Kúria a Kf.III.37.383/2019/5. számú ítélete [41] bekezdésében rámutatott, hogy a jogorvoslati jog fennállásának megítélésekor figyelemmel kell lenni arra, hogy a kérelemre indult jogorvoslati eljárás célja – akár hatósági, akár bírósági eljárásról van szó – nem egy általános közérdeken alapuló törvényességi felülvizsgálat. A Kf.III.37.835/2019/4. számú ítéletének [27] bekezdésében ugyanígy foglalt állást, amikor kifejtette: minden ajánlattevő érdeke, hogy az ajánlatkérő az ajánlatokat jogszerűen bírálja el, ez az általános elvárás azonban még nem teremti meg a közvetlenül kimutatható jog- vagy érdeksérelem. Nem alapozza meg a kérelmezői státuszt, ha az ajánlattevő a jogsértés megállapítása esetén sem kerül kedvezőbb helyzetbe. Mindezek értelmében alaptalanul hivatkozott a felperes a jogorvoslati eljárás lefolytatását megalapozó legitimációjaként általánosságban a törvény rendelkezéseinek betartása iránti igényére.

[22] A bíróság utal az EUB C-230/02. számú Grossmann Air Service ügyben hozott 2004. február 12-i ítéletének [ECLI:EU:C:2004:93] 27. pontjában foglaltakra, miszerint az ajánlattevő részvétele az ajánlattételi eljárási szakaszban előfeltétele mind a szerződés elnyerése iránti érdekének, mind pedig az állítólagos jogsértésből eredő jogsérelem bizonyításának. Az EUB-nek a C-249/01. számú Werner Hackermüller ügyben hozott 2003. június 19-i ítélete [ECLI:EU:C:2003:359] 27. pontja értelmében, amennyiben az ajánlatot ki kellett zárni előzetes jelleggel, az ajánlattevő jogorvoslati kérelmét el kell utasítani azon az alapon, hogy e körülményre tekintettel az állítólagos jogsértés nem okozott neki érdeksérelem, illetve ennek nem áll fenn a kockázata.”

Az elérni kívánt cél és a jogi érdek közvetlensége, illetve azok összefüggése kapcsán kiemelendő, hogy minden ügyben az érintett közbeszerzési eljárás jogi sajátosságai alapján kell vizsgálni az ügyfélképességet, így pl. kétszakaszos eljárásban, amennyiben a gazdasági szereplő részvételi jelentkezése érvénytelen, nincs ügyfélképessége az ajánlattételi szakaszban.

4.2. Fedezethiány miatti ügyfélképtelenség

A D.377/16/2022. számú végzés releváns tényállási eleme volt, hogy az ajánlatkérő a közbeszerzés becsült értékét 66.608.000.-Ft-ban határozta meg, mely a Kbt. 16. § (1) bekezdése értelmében magában foglalta a szerződés esetleges 12 hónappal történő meghosszabbítását is, azaz összesen 25 hónapra kalkulált összeg. Az ajánlatkérő ennek megfelelően nemzeti értékhatárt meghaladó, azonban uniós értékhatárt el nem érő értékű, a Kbt. Harmadik Rész 112. § (1) bekezdés b) pontja szerinti nyílt közbeszerzési eljárást indított, illetve folytatott le nemzeti eljárásrendben. Az EKR ajánlatok bontására vonatkozó adatai szerint a rendelkezésre álló

fedezet mértéke a becsült értékkel egyezően 66.608.000.-Ft, amely szintén 25 hónapra vonatkozott.

A kérelmező ajánlati ára – az ár 1. és 2. alszempontjára tett megajánlásai alapján – összesen 123.625.000.-Ft a szerződés teljes, 25 hónapos időtartamára vonatkozóan.

Az ajánlatkérő az összegezésben azt is rögzítette, hogy a kérelmező ajánlatát nem bírálta el, mivel a kérelmező ajánlati ára meghaladta a rendelkezésére álló fedezetet és az uniós közbeszerzési értékhatárt.

A Döntőbizottság megállapította, hogy a kérelmező ajánlata jelentősen meghaladta mind a becsült értéket, mind a szolgáltatásmegrendelésre vonatkozó 2022. évi uniós közbeszerzési értékhatárt: előbbi 85, utóbbi 64 %-kal.

Abban az esetben, ha a kérelmező jogorvoslati kérelme alapos lenne, azaz a Döntőbizottság megállapítaná, hogy az ajánlatkérőnek érvénytelenné kellett volna nyilvánítania az egyéb érdekelt ajánlatát, a kérelmező ajánlata lenne az egyetlen érvényes, azaz legkedvezőbb ajánlat. Mivel az ajánlatkérő a tárgyi közbeszerzési eljárást nemzeti eljárásrendben folytatta le, a kérelmező ajánlati ára alapján viszont a Kbt. Második Része szerinti uniós eljárásrend lett volna alkalmazandó, ezért a kérelem alapos volta esetén az ajánlatkérőnek a közbeszerzési eljárást a Kbt. 114. § (8) bekezdése alapján eredménytelenné kellene nyilvánítania.

A Döntőbizottság megállapította továbbá, hogy a kérelmező ajánlati ára – a becsült értékkel egyezően – 85 %-kal meghaladta a rendelkezésre álló fedezet mértékét, mellyel kapcsolatban az ajánlatkérő az összegezésben rögzítette, hogy ezért sem bírálta el a kérelmező ajánlatát, illetve a jogorvoslati eljárás során tett észrevételében úgy nyilatkozott, hogy a fedezet kiegészítéséhez nem áll rendelkezésére a szükséges forrás.

A Döntőbizottság e körben hangsúlyozza, hogy az ajánlatkérő kizárólag abban az esetben tud a közbeszerzési eljárás eredményeként szerződést kötni, amennyiben az ahhoz szükséges anyagi fedezet rendelkezésére áll, ezért az előző pontban kifejtettekkel egyezően, amennyiben a kérelmező ajánlata lenne az egyetlen érvényes ajánlat, az a rendelkezésre álló fedezet hiánya miatt is a jelen közbeszerzési eljárás eredménytelenségét vonná maga után.

4.3. Az ügyfélképeség elenyészése

A Döntőbizottság a D.105/4/2022. számú végzésben megállapította, hogy a kérelmező által vélelmezett ajánlatkérői jogsértés egy olyan közbeszerzési eljárásban történt, amely már közel egy éve nincs folyamatban, mivel azt az ajánlatkérő a 2021. április 26-án megküldött eljárást lezáró döntésben eredménytelenné nyilvánította. Ebből kifolyólag már nem létezik az a közbeszerzés, amelynek eredményeként megkötendő szerződés elnyerésére a kérelmezőnek esélye lehetne.

A Döntőbizottság a fentiekre tekintettel – az irányadó bírósági gyakorlatra is figyelemmel – megállapította, hogy a kérelmező jogorvoslati kérelmének kedvező irányú elbírálása esetén sem kerülhet kedvezőbb helyzetbe, ugyanis egy már nem létező közbeszerzési eljárásnak nem lehet nyertesként szerződő ajánlattevője. A Kúria Kfv.II.37.111/2015/9. számú ítélete szerint vizsgálni kell a jogorvoslati kérelem benyújtásával elérni kívánt célt, a jogorvoslati kérelem előterjesztéséhez fűződő jogos érdek ugyanis abban az esetben áll fenn, amennyiben a jogorvoslati kérelmet előterjesztő kérelmező kedvezőbb helyzetbe kerülhet az eredményes jogorvoslati eljárás következtében. A kérelmező abban az esetben sem kerülhet szerződéskötési pozícióba, amennyiben a Döntőbizottság alaposnak találja a jogorvoslati kérelemben foglaltakat. Továbbá az, hogy az ajánlatkérő újabb közbeszerzési eljárást indít-e, és hogy azon a kérelmező ajánlattevőként indul-e, illetve az új közbeszerzési eljárásban elfoglalt jövőbeli pozíciója, az ügyfélképeség szempontjából bizonytalan jövőbeli eseménynek minősül, így az

semmiképpen nem tekinthető kellően közvetlen érdekeknek a tárgyi közbeszerzési eljárás tekintetében.

A Fővárosi Törvényszék a 103.K.701.510/2022/9. sz. ítéletében – a fenti döntőbizottsági végzésnek helyt adva – megállapította, hogy „[21] A felperesek tévesen állították, hogy az alperes az időmúlásra alapította közvetlen jogi érdekük hiányát és azt is, hogy az időmúlást az alperes eljárásjogi jogsértése miatt elrendelt megismételt eljárás eredményezte. A jelen esetben nem volt figyelmen kívül hagyható, hogy a megismételt eljárás lefolytatását megelőzően az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárást a Kbt. 75. § (2) bekezdés a) pontja alapján eredménytelennek nyilvánította, melyből az alperes helyesen vonta le azt a következtetést, hogy a felperesek a jogorvoslati kérelmük kedvező elbírálása, vagyis a versenyjogi jogsértés megállapítása esetén sem kerülhettek volna szerződéskötési pozícióba, ugyanis egy már nem létező eljárásnak nem lehetnek nyertes ajánlattevői. Az ajánlatkérő szuverén döntése az, hogy a szerzési igénye miatt a korábbi eljárás eredménytelenné nyilvánítását követően indít-e új közbeszerzési eljárást, illetve ezt mely tartalommal teszi. Az alperes helyesen mutatott rá ezért arra is, hogy az ajánlatkérő által esetlegesen megindított közbeszerzési eljárásban a felperesek részvétele éppúgy jövőbeli és bizonytalan körülmény, mint ennek az eljárásnak az eredménye, ezért nem tekinthető kellően közvetlen érdekeknek. Mindezek alapján az alperes a felperesek ügyfélképességének körében a szükséges vizsgálatot elvégezte és annak indokait is rögzítette. A felperesek állításával ellentétben a kérelem érdemi elbírálására az eljárásjogi akadály miatt nem kerülhetett sor.”

Az ítélet [22] pontjában az is rögzítésre került, hogy „A megelőző eljárásban a felperesek ügyfélképessége azért nem volt vitatott, mert az ajánlatkérő az eljárást eredménytelenné nyilvánító döntését az alperes előzményi végzését követően hozta meg, így a felperesek ügyfélképességének hiányát magalapozó körülmény az előzményi végzés meghozatalakor még nem állt fenn.”

5. Összefoglaló

A jelen tájékoztató kapcsán is hangsúlyozandó, hogy az ügyfélképesség tekintetében sincs két egyező tényállású közbeszerzési, ebből kifolyólag jogorvoslati eljárás.

Éppen ezért a Döntőbizottságnak minden esetben adott kérelmező, adott közbeszerzési eljárásra, és annak adott szakaszára vonatkozó közvetlen jogos érdekét kell vizsgálnia, összevetve ezeket az ismérveket a kérelmező által támadott döntéssel, magatartással, illetve mulasztással.

Az elemzés az ügyfélképességgel kapcsolatban egyfajta iránytűt igyekszik adni a közbeszerzési jogalkalmazók számára, e körben azonban hangsúlyozandó, hogy az ismertetett jogesetek tényállását minden esetben össze kell vetni az adott ügy specifikumaival.